

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych.

Projektowane regulacje stanowią niezbędną konsekwencję zmian dokonanych w obszarze wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego, wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).

Pozwalają na zapewnienie uczniowi wsparcia i zindywidualizowanej pomocy zorganizowanej w poradni, a także w przedszkolu, szkole lub placówce.

Planowane zmiany w poradnictwie i pomocy psychologiczno-pedagogicznej mają na celu zapewnienie świadczeń z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej jak najbliżej dziecka/ucznia, w środowisku jego nauczania i wychowania, tj. w przedszkolu, szkole i placówce. Zmiany dotyczą doprecyzowania już istniejących zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych, które ściśle korespondują ze zmianami wprowadzanymi w projektach rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej:

- w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,
- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych,
- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach,
- w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych wychodzi naprzeciw m.in. rekomendacjom ekspertów ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych, powołanych przez Ministra Edukacji Narodowej w 2008 r. oraz potrzebom zgłaszanym przez nauczycieli różnych typów szkół i placówek. W projekcie niniejszego rozporządzenia wykorzystano również propozycje wypracowane przez Zespół konsultacyjny ds. poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej działający, na wniosek Związku Zawodowego „Rada Poradnictwa”, w Ministerstwie Edukacji Narodowej w latach 2007-2008.

W dotychczasowym stanie prawnym w niedostatecznym stopniu zaznaczona była potrzeba ściślejszej współpracy poradni z przedszkolami, szkołami i placówkami, a także potrzeba wsparcia merytorycznego nauczycieli.

Projekt rozporządzenia doprecyzowuje również istniejące uregulowania prawne, które budziły wątpliwości interpretacyjne lub zostały zweryfikowane negatywnie w praktyce.

Projektowane akty prawne będą wprowadzone blokowo, z uwagi na konieczność uwzględnienia zmian w tym samym czasie - równoległe we wszystkich rozporządzeniach dotyczących kształcenia specjalnego, poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W projekcie rozporządzenia, w porównaniu z obecnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11 grudnia 2002 r. w *sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych* (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46) wprowadza się następujące zmiany :

1. W dotychczasowym brzmieniu § 1 ust. 2 wprowadzono istotne zmiany wynikające z potrzeby doprecyzowania zadań poradni odpowiadających projektowanym zmianom w obszarze poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2. W § 1 w ust. 3 zrezygnowano ze wskazywania przykładowych poradni specjalistycznych uznając, że potrzeby środowiska określają zapotrzebowanie w tym zakresie.

3. W § 1 w ust. 4 katalog możliwości realizacji zadań przez poradnię dostosowany został odpowiednio do form pomocy psychologiczno – pedagogicznej świadczonej dla dzieci i młodzieży, o których mowa w projekcie rozporządzenia *w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*. Dodane zostało opiniowanie i orzekanie realizowane obecnie przez poradnię, a nie wskazane w dotychczasowych przepisach, terapia określona została jako działalność terapeutyczna i prowadzenie grup wsparcia, w ramach których może być realizowana również psychoedukacja.

4. Usunięto przepis § 2 obecnie obowiązującego rozporządzenia, informujący, że korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnię jest dobrowolne i nieodpłatne. Przepis ten określał zasady powszechne znane, mające swoje umocowanie prawne w Konwencji o Prawach Dziecka, a także w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym;

5. Zrezygnowano z zasięgania opinii kuratora oświaty przy określaniu przez organ prowadzący rejonu działania poradni uznając, że w tym zakresie organ prowadzący poradnię posiada pełne kompetencje i rozpoznanie potrzeb środowiska (§ 3 ust. 1 aktualnie obowiązującego rozporządzenia). Analogicznie zrezygnowano z zasięgania opinii kuratora oświaty przy tworzeniu lub likwidacji filii przez organ prowadzący w sytuacji, gdy opinia kuratora oświaty nie jest wiążąca dla tego organu przy podejmowaniu decyzji (§ 9 ust. 2 aktualnie obowiązującego rozporządzenia).

6. Usunięto szczegółowe wskazanie katalogu spraw, w których poradnia wydaje opinie. W § 4 ust. 1 aktualnie obowiązującego rozporządzenia wykazano 9 tytułów do wydawania opinii, natomiast poradnie, zgodnie z danymi z Systemu Informacji Oświatowej, wydają co najmniej 20 różnych opinii w sprawach dotyczących kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży. Zastosowanie w § 3 ust. 1 projektu rozporządzenia przepisu ogólnego odwołującego się do odrębnych przepisów w sprawach wymagających posiadania opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, wynikających z licznych aktów prawnych, zamiast wpisania zamkniętego katalogu opinii zapobiegnie konieczności nowelizacji rozporządzenia każdorazowo w przypadku wprowadzenia nowego rodzaju opinii, bądź usunięcia dotychczasowego zobowiązania. Ponadto pozostawienie otwartego katalogu opinii

wydawanych przez poradnie umożliwi im szeroki zakres oddziaływań w ramach świadczonej dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

7. Dodano w § 3 ust. 3 projektu możliwość pisemnego wnioskowania do poradni w sprawie wydania opinii i wyników badań oraz przekazania kopii opinii do szkoły lub placówki, do której uczęszcza uczeń, również przez pełnoletniego ucznia. Uzyskując pełnoletniość uczeń nabywa pełnię praw obywatelskich, gwarantowanych konstytucyjnie, powinien mieć zatem także prawo do decydowania w kwestii udzielanej mu pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

8. Z § 6 ust. 2 aktualnie obowiązującego rozporządzenia wykreślono socjologów i rehabilitantów jako tych, którzy zgodnie z obowiązującym przepisem byli kwalifikowani jako pracownicy pedagogiczni. Natomiast z ust. 3 wykreślono pracowników socjalnych, których zatrudnienie w poradniach nie ma merytorycznego uzasadnienia, gdyż realizują zadania przewidziane dla pracowników instytucji resortu pracy i spraw socjalnych.

9. Pozostawiono decyzję dotyczącą tworzenia, przekształcania i likwidacji filii poradni w kompetencji organu prowadzącego daną poradnię (§ 9 ust. 2 projektu), bez konieczności uzyskiwania, jak dotychczas wniosku dyrektora w tej sprawie. Organ prowadzący, uwzględniając potrzeby lokalnego środowiska i możliwości organizacyjno – finansowe określi zasadność funkcjonowania filii. Regulacja zawarta w § 9 ust. 2 obowiązującego rozporządzenia uniemożliwia organowi prowadzącemu racjonalizację sieci prowadzonych poradni bez wniosku dyrektora, co stanowi również niekonsekwencję w porównaniu z kompetencjami w zakresie tworzenia, przekształcania i likwidacji szkoły, o której decyduje organ prowadzący, zapewniający, tak jak i w przypadku poradni jej finansowanie, bez potrzeby składania przez dyrektora szkoły wniosku. Zmiana ma zatem charakter ujednoczenia przepisów w powyższej kwestii w stosunku do wszystkich placówek systemu oświaty.

Ponadto projektowane rozwiązania dotyczą w szczególności:

- uszczegółowienia zadań poradni m.in. w zakresie: współpracy ze szkołą w rozpoznawaniu specyficznych trudności w uczeniu się dzieci, (w tym ryzyka

dysleksji), współpracy z przedszkolem, szkołą i placówką w opracowywaniu i wdrażaniu indywidualnych programów dla uczniów niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, programów wsparcia dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, programów dla uczniów wybitnie zdolnych, a także udziału w okresowej ocenie efektywności realizowanych z uczniem zajęć. Proponowane uszczegółowienia zadań poradni mają na celu jak najlepsze otoczenie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, jak najbliżej jego środowiska nauczania i wychowania. Nauczyciele, korzystając z pomocy osób zatrudnionych w poradni, będą mogli lepiej przygotować się do realizacji zadań, w szczególności tych, które będą wymagały od nich nowych umiejętności w pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zwiększy się jednocześnie częstotliwość konsultacji nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek z pracownikami poradni. Współpraca pracowników poradni z przedszkolem szkołą i placówką służyć będzie poprawie świadczonej uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także wzbogaceniu wiedzy i umiejętności nauczycieli;

- zobowiązania do prowadzenia edukacji prozdrowotnej, w szczególności edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego, wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, a także wsparcia merytorycznego nauczycieli i specjalistów organizujących pomoc psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole i placówce (§1 ust. 2 pkt 14 projektu). Pracownicy poradni będą mogli, w większym niż dotychczas zakresie, prowadzić zajęcia o charakterze terapeutycznym, zajęcia socjoterapeutyczne, wspierać szkoły i placówki w podejmowanych działaniach interwencyjnych, w sytuacjach kryzysowych, w sprawach szczególnie trudnych (np. praca z ofiarami przemocy i ich rodzinami czy z młodzieżą po próbach samobójczych);
- form realizacji statutowych zadań przez poradnie (§ 1 ust. 2 projektu), które podkreślają potrzebę indywidualizacji pracy z uczniem i wpisują się w cele edukacyjne i wychowawcze nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego. Poradnia, dysponując szerokimi kompetencjami, będzie mogła realizować swoje zadania w szerszym zakresie, niż dotychczas;

- uwzględnienia postulatu środowiska pracowników poradni, aby opinie, oprócz dyrektora poradni, były podpisywane również przez specjalistów, którzy je sporządzili (§ 3 ust. 6 pkt 6 projektu). Informacja ta jest ważna z punktu widzenia rodzica, który będzie posiadał wiedzę, kto zdiagnozował jego dziecko. Może to mieć znaczenie szczególnie w przypadku potrzeby kontaktu rodzica z pracownikiem poradni, który badał dziecko w sytuacjach wymagających udzielenia np. dodatkowej porady specjalisty. Ułatwi to również konsultacje między np. pedagogiem i psychologiem czy logopedą, jeśli zaistnieje potrzeba kontynuacji udzielanej dziecku pomocy i działań więcej niż jednego specjalisty. Opinię poradni uzupełnia się również o wskazanie specjalistycznej diagnozy i opis mechanizmów wyjaśniających funkcjonowanie dziecka oraz zalecanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dostosowanych do zdiagnozowanego poziomu rozwoju, możliwości psychofizycznych dziecka i jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych (§ 3 ust. 6 pkt 4 projektu), co dostarczy rodzicom i nauczycielom wiedzy dotyczącej dziecka i umożliwi zaprojektowanie odpowiednich form pomocy.;
- dostosowania przepisu § 4 projektu rozporządzenia do zmienionego art. 71b ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, na mocy art. 1 pkt 15 lit. b ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. Nr 181, poz. 1292). Zmiana wprowadza nowy rodzaj wydawanych przez poradnię orzeczeń o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci objęte obowiązkiem rocznego przygotowania przedszkolnego, które ze względów zdrowotnych nie mogą spełniać tego obowiązku w warunkach przedszkolnych;
- zobowiązania specjalistów z poradni do realizacji zadań poza poradnią, w szczególności w przedszkolu, szkole i placówce (§ 6 projektu). Pozostawienie realizacji niektórych zadań wykonywanych dotychczas z udziałem poradni psychologiczno-pedagogicznej (wydawanie opinii w sprawie: promowania śródrocznego ucznia klasy I i II szkoły podstawowej, pozostawianie w tej samej klasie uczniów na pierwszym etapie edukacyjnym) w kompetencji szkoły oraz zmiana dotychczasowej formuły diagnozowania i wydawania opinii dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w sprawie dostosowywania form i warunków sprawdzianu i egzaminów do ich

indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych, pozwoli na odciążenie pracowników poradni i da tym samym więcej czasu na prowadzenie specjalistycznej terapii na terenie poradni oraz częstszą obecność w szkołach. Zmiany te stworzą ponadto możliwość częstszego uczestnictwa pracowników poradni w rozwiązywaniu przez szkoły i placówki trudnych problemów dydaktyczno-wychowawczych;

- konieczności dostosowania przepisu § 8, dotyczącego uzupełniania działalności poradni przez wolontariuszy, do uregulowań zawartych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o *działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.);
- uzupełnienia dokumentacji prowadzonej przez poradnię o rejestr wydanych opinii i orzeczeń, który może być prowadzony również w formie elektronicznej (§ 10 projektu). Uzupełnienie przepisu ma charakter porządkujący. Pozwoli na szybkie odszukanie dokumentacji dziecka.

W konsekwencji tych zmian powstanie nowoczesny system pomocy psychologiczno-pedagogicznej i spójny model kształcenia i wychowania umożliwiający dostrzeżenie na każdym etapie edukacyjnym indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz możliwości psychofizycznych dziecka i efektywne ich zaspakajanie.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projekt rozporządzenia określa niezbędne zmiany dotyczące bardziej precyzyjnych regulacji prawnych odnoszących się do podmiotów uprawnionych do wnioskowania o zorganizowanie dziecku pomocy świadczonej przez poradnie. Rozporządzenie będzie oddziaływać na następujące podmioty: rodziców oraz innych wnioskodawców, którzy złożyli w poradni wniosek o wydanie orzeczenia lub opinii, zwrócili się o udzielenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, przedszkoli, szkół i placówek. Wprowadzone zmiany wpłyną na lepszą organizację pracy poradni i większą skuteczność oddziaływań pomocowych.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przesłany do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) i partnerów społecznych, tj. przez:

- 1) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 2) Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 3) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki”;
- 4) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80”, Komisja Krajowa;
- 5) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność”;
- 6) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
- 7) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 8) Krajową Sekcję Oświaty NSZZ „Solidarność”;
- 9) Forum Związków Zawodowych;
- 10) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych;
- 11) Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego;
- 12) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Resocjalizacji;

- 13) Fundację Synapsis;
- 14) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 15) Polskie Towarzystwo ADHD;
- 16) Polski Związek Głuchych. Zarząd Główny;
- 17) Polski Związek Niewidomych. Zarząd Główny;
- 18) Polski Związek Logopedów;
- 19) Polskie Towarzystwo Dysleksji;
- 20) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 21) Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu;
- 22) Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 23) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 24) Polską Radę Ekumeniczną;
- 25) Radę Szkół Katolickich;
- 26) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 27) STO Ogólnopolskie Forum Rodziców;
- 28) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 29) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 30) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 31) Konfederację Stowarzyszeń Nauczycielskich;
- 32) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 33) Polskie Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół;
- 34) Radę Główną Szkolnictwa Wyższego;
- 35) Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich;
- 36) Konferencję Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
- 37) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Gminnych Samorządowych Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli;
- 38) Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego;
- 39) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dyrektorów Centrów Kształcenia Ustawicznego;

40) Krajową Izbę Edukacji.

Projekt został również przekazany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Praw Obywatelskich.

3. Wpływ projektu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ projektu na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ projektu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie wpłynie bezpośrednio na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ projektu na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.